

Jan Samohýl: *Emanuel Rádl jako náboženský myslitel a jeho vztah k Masarykově filosofii náboženství*, doktorská disertace, TF JČZ, České Budějovice 2006, 158 stran

Oponentský posudek vypracoval: *Doc. ThDr. Jan B. Lášek*, UK HTF

Předložená práce je zajímavá formulací tématu i závěry, ke kterým dochází. Právě tyto originální závěry, které představují Rádla jako teologizujícího filosofa, vedou k naplnění zákonného požadavku, že doktorská disertace má obsahovat něco nového a posléze k tomu, že ji mohu doporučit k přijetí. Dodávám, že k těmto správným Samohýlovým závěrům je možno připojit jistě srovnání Rádla a Tillicha, nikoliv však v metodě.

V práci jsem ovšem našel řadu chyb, včetně faktografie a metodologických postupů, se kterými nemohu v žádném případě souhlasit.

Nejsem filosof, ale teolog. Nebudu se proto přímo dotýkat filosofických otázek, ale věcí metodologických, teologických a historických. Není úkolem posudku reprodukovat celý obsah práce. Soustředím se tedy konkrétně na výhrady, o kterých je možno na obhajobě diskutovat.

- 1) V práci jsou faktografické chyby. Na více místech - i v bibliografii - autor tvrdí, že Hromádkův *Don Quijot české filosofie* byl poprvé česky vydán v r. 1948. To není pravda: poprvé vyšel jako kniha v New Yorku jako knižní příloha českých newyorských listů v r. 1942 v době Hromádkova působení na Union Theological Seminary. Dále např. na str. 111 se tvrdí, že Masaryk rozvíjel jsou pedagogickou a vědeckou činnost na Karlově univerzitě (sic!). Což opravdu kandidát neví, jak se ta instituce tehdy správně jmenovala? Takových přehlednutí je zde více a budí to dojem neprofesionality.
- 2) V sumářích, kde se kandidát pokouší představit Rádlovu filosofii, jsou užívány sice (spíše náhodně) citáty, pak jsou již sumarizace autorovy. Myslím, že by bylo nutné podepřít přesnými citacemi. Autor se soustřeďuje především na Dějiny filosofie a na Útěchu z filosofie a na několik (asi 20) Rádlových článků. Schází mi zde systematičtější pohled.
- 3) V práci je zmíněn několikrát J.L. Hromádka. Nicméně abychom pochopili některé Rádlovy reakce, je třeba důkladné seznámení s Hromádkou - nejen s jeho *Don Quijotem*, *Přelomem v protestantské teologii a Katolicismem a bojem o křesťanství*, ale také s Hromádkovým „*Křesťanstvím v myšlení a životě*“, s jeho polemikami z dvacátých a třicátých let, s jeho teologií a vůbec hlouběji s jeho vztahem k Rádlovi. Mohl bych pochopit (autorem pouze naznačenou) rezervovanost vůči Hromádkovi a hlavně nedůvěru k české literatuře o Hromádkovi (tu mám taky). Ale je tu velmi významná monografie Dorothey Neumarkové,

kteřá byla napsána v demokratických podmínkách SRN (J.L. Hromádka-Theologe und Politiker im Kontext des Zeitgeschehens), která by autorovi velmi pomohla. Hromádka vyšel v disertaci poněkud neoprávněně „zkrátka“.

- 4) Velké zklamání připravil autor svým podáním Masaryka a jeho chápání náboženství. Opírá se o Čapkovy Horovy, o nezralou práci D. Tótha a příležitostné odkazy na díla Masarykova či na nové práce o Masarykovi: Opat, Funda, Soubigou. K tomu bych chtěl připomenout, že to co je nové (sekundární literatura), nebývá vždy nejlepší. Autor nemá tušení o existenci vydané Fundovy vynikající basilejské disertace: Thomas Garrigue Masaryk, Sein philosophisches, religiöses und politisches Denken, Peter Lang Verlag, Bern-Frankfurt am Main, 1978 či o klasické práci W. Prestona Warrena Masaryk's Democracy. A Philosophy of Scientific and Moral Culture, London, Allen-Unwin 1941 (a další vyd.). Masaryk by si opravdu zasloužil analýzu hlubší. Netvrdím, že co autor uvádí, je špatně. Jsou to ale obecně známé věci, nic hlubšího.
- 5) Rozsah práce je malý. Podle našeho úzu odpovídá spíše ThDr než ThD. Nejde o to, napsat tlustospis, ale adekvátně vysvětlit vše, co je vysvětlit třeba. Při tomto rozsahu nebylo možno pojednat rozsáhleji o věcech, vytýkaných v bodě 3 a 4.
- 6) Přesto, že nejde o práci z dějin a není nutné použít archiválie, myslím, že vzhledem k tomu, že k danému tématu jich je poměrně hodně, by bylo vhodné užít některé netištěné prameny. To není výtka, ale doporučení.

S hlavními závěry – srovnání Masaryka a Rádla – lze souhlasit. Opět nezaujatého čtenáře zarazí jistá povrchnost, „klouzavost“, s jakou je to podáno. Hlubší analýzy a znalosti sekundární literatury a systematictější využití pramenů – to obé by kandidáta přivedlo k daleko zajímavějším a přesvědčivějším závěrům.

Musím ocenit, že autor, kterého osobně neznám, je ve filosofickém vyjadřování zběhlý a kultivovaný. Na první pohled, po četbě několika stran, je jasné, že má na víc, než ve skutečnosti předvedl.

Vedle nových pohledů má doktorská disertace prokázat, že kandidát rozumí oboru a je schopen pracovat s prameny. S výhradami shora uvedenými to autor přece jen prokázal.

Závěr: Po zvážení všech okolností doporučuji, aby disertace byla přijata a kandidátovi byl udělen titul ThD, který si zaslouží. Vysloveně však nedoporučuji vydání této práce v předložené podobě. Svoji základní a pravdivou tezi o Rádlovi by kandidát měl pro publikaci hlouběji rozvést a vyargumentovat.

V Praze, dne 14. ledna 2007

Doc. ThDr. Jan B. Lásek, UK HTF